

FLORENCE NIGHTINGALE*

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ

Ἑπό

ΜΑΡΙΑΣ Μ. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ

Ἄλλοῦ ὅμως ἐξαίρει τὴν εὐεργετικὴν, ἠθικὴν ἀτμοσφαιραν τῆς συμβιώσεως μὲ τὸν θαυμασίον ἱερέα Fiedler καὶ τὴν γυναῖκα του, τὴν ὠραίαν του διδασκαλίαν, καὶ γράφει εἰς τὴν Μητέρα της: «Εἶμαι ἀπορροφημένη ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον πού παρουσιάζει ὁ βίος ἐδῶ εἰς κάθε βῆμα πού κάμνω· αἰσθάνομαι τόσο καλὰ, καὶ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς! Αὐτὸ λέγεται Ζωή! Τώρα μόνον ἐννοῶ τί σημαίνει ν' ἀγαπᾶς τὴν ζωὴν, καὶ ἀλήθεια τώρα θὰ ἐλυπούμην νὰ τὴν ἀφήσω. Ξεύρω, Μητέρα, ὅτι θὰ χαρῆς νὰ τὰ ἀκούσης αὐτά!»

Καὶ πάλιν πονεῖ, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τρυφερότητα, καὶ διὰ νὰ εἶναι πραγματικὰ εὐτυχής, θὰ ἤθελε νὰ αἰσθάνεται καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν γονέων της, θὰ ἤθελε μιὰ γιὰ πάντα νὰ τῆς δώσουν ἀλήθεια τὴν συγκατάθεσιν τους, νὰ καταλάβῃ ὅτι πράγματι ἐγκρίνουν τὴν ἀπόφασίν της, καὶ προσθέτει: «Μητέρα, θὰ ἤμουν ἐδῶ εὐτυχεστάτη, εὐτυχής ὅλες τὶς ὥρες πού ἔχει τὸ ἡμεροῦνκτον, ἂν ἤμποροῦσα νὰ εἶχα τὴν ἐλπίδα ὅτι μοῦ μειδιάτε, ὅτι με εὐλογεῖτε, ὅτι συμπαιθεῖτε τὸ ἔργον μου. Χωρὶς αὐτά, ἡ εὐτυχία μου δὲν εἶναι τελεία, ὑποφέρω νὰ αἰσθάνωμαι ὅτι σὰς λυπῶ.» Ἐν τούτοις οὔτε ἡ Μητέρα οὔτε ἡ ἀδελφὴ τῆς γράφουν ἕνα καλὸν λόγον—ἀκόμη ἔχουν μίαν κρυφὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ διαμονὴ της εἰς τὸ Kaiserswerth θὰ μείνῃ ἀπλοῦν ἐπεισόδιον εἰς τὴν ζωὴν της.

Ἐπιστρέφει εἰς τὸ σπίτι της μετὰ τρίμηνον διαμονὴν εἰς τὸ Kaiserswerth. Ἀνθίσταται καὶ πάλιν εἰς τὰς προσπαθείας πού καταβάλλουν οἱ γονεῖς της διὰ νὰ τὴν ἀποτρέψουν ἀπὸ τοῦ νὰ λάβῃ ὀριστικὴν ἀπόφασιν, καὶ τέλος, μετὰ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πατρὸς της, ὁ ὁποῖος, ὅπως εἶπαμεν ἤδη,

ἐθαύμαζε τὴν κόρην του καὶ εἶχε πίστιν εἰς αὐτὴν, κατορθώνει ν' ἀπομακρυνθῇ καὶ πάλιν ἀπὸ τὸ πατρικόν της σπίτι καὶ νὰ ὑπάγῃ τὸ 1853 εἰς Παρισίους. Ἐκεῖ, οἰκότροφος εἰς νοσοκομεῖον καθολικῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ἑλέους, κατορθώνει νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν νὰ ἐπισκέπτεται ἐλευθέρως ὅλα τὰ νοσοκομεῖα καὶ ἐν γένει ὑγειονομικὰς ἐγκαταστάσεις, κάμνει σοβαρὰς σπουδὰς, ἐνδιατρίβει εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Προσβάλλεται ἀπὸ ἰλαρὰν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρευνῶν καὶ μελετῶν της, καὶ ἐπιστρέφει τὸν Αὐγούστον τοῦ 1853 εἰς τὸ Λονδῖνον, ὅπου πλέον, βασιζομένη εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος», ἀδιστακτικῶς δηλοῖ ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμα της, καὶ γράφει εἰς τὴν φίλην της, ἡ ὁποία τὴν συνεβούλευε ν' ἀναβάλῃ ἀκόμη τὴν τελειωτικὴν ἀπόφασίν της: «Χρόνια ὀλόκληρα ἐπάλαισα μὲ τοὺς ἰδικούς μου διὰ νὰ κατορθώσω νὰ τοὺς κάμω νὰ με καταλάβουν. Τώρα ἡ ἀπόφασίς μου ν' ἀφήσω ὀριστικῶς τὸ σπίτι εἶναι πλέον ἀμετάκλητος, εἶναι ἀποτέλεσμα μακροῦς καὶ ὠρῖμου σκέψεως, εἶναι πλέον τετελεσμένον γεγονός.»

Δέχεται τὴν διεύθυνσιν Ἀσύλου διὰ πασχούσας ἡλικιωμένας καλῆς τάξεως κυρίας. Μὲ κάποιαν δυσφορίαν δέχεται νὰ ἐργασθῇ ὑπὸ Ἐφορείαν κυριῶν τῆς αἰστοκρατίας, πού δὲν εἶχαν ἰδέαν περὶ διοικήσεως Νοσοκομείου, καὶ μετὰ κάποιαν εἰρωνεῖαν παρατηροῦν ὅτι ἐδέχθη τὴν θέσιν αὐτὴν ὡς ἀφετηρίαν ἐκπληρώσεως ἄλλων ἰδανικῶν, διότι εἰς τὴν ἀρχὴν θὰ σκανδαλίσῃ κάπως ὀλιγώτερον τὴν κοινωνίαν, δεδομένου ὅτι νοσηλεύονται μόνον κυοῖαι καὶ δὲν ὑπάρχουν φοιτηταὶ καὶ ἱατροὶ δάκτια εἰς τὸ ἴδρυμα αὐτό. Ἡ Ἐφορεῖα ἐκφράζει ἐνδοιασμούς ἂν ἡ Florence Nightingale θὰ ἐδέ-

* Συνεχία ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους.

χετο ως Προϊσταμένη να ακολουθή την ἐπίσκεψιν τῶν ἰατρῶν καὶ νὰ παρίσταται εἰς τὰς ἐγχειρίσεις, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον βέβαια θὰ ἦτο ἀπαραίτητον, ἀλλὰ... «θὰ ἦτο πρέπον διὰ μίαν κυρίαν τοῦ καλοῦ κόσμου;»

Ἄμετρητοι εἶναι αἱ δυσκολίαι καὶ ἀφανταστοὶ αἱ πικρίαι τὰς ὁποίας συναντᾷ κατ' ἀρχὰς μετὰ τὴν Ἐφορείαν τῶν κυριῶν, μετὰ τοὺς ἰατροὺς, μετὰ τὸ ἀνώτερον καὶ τὸ κατώτερον προσωπικόν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν λιποψυχεῖ. «Τὸ ἔργον μου εἶναι βαρὺ καὶ δύσκολον, γράφει· καίτοι εὐρίσκω εἰς πολλὰ σημεία ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν, ἐν τούτοις αἱ ἀπογοητεύσεις εἶναι τόσον πολλαί, ὥστε χρειάζομεθα, ἡμεῖς αἱ Ἀδελφαί, μεγάλον ἐνθουσιασμὸν καὶ ἀπεριόριστον πίστιν πρὸς τὸ ἔργον μας διὰ νὰ τὸ φέρωμεν εἰς πέρας. Ἄλλὰ οὔτε ἐπὶ στιγμὴν μετανοῶ διὰ τὴν ἀπόφασίν μου.»

Τὸ στάδιον ὅμως τῆς δράσεώς της εἶναι πολὺ περιορισμένον εἰς τὸ ἴδρυμα αὐτό, καὶ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ τὸ εὐρύνη. Δὲν ἐγκρίνει τὸ Συμβούλιον οὔτε νὰ προσλαμβάνωνται πάσχουσαι γυναῖκες ὄλων τῶν τάξεων, οὔτε νὰ προσλαμβάνωνται μαθητευόμεναι γυναῖκες πρὸς μόρφωσιν Ἀδελφῶν, τὸ ὁποῖον πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπόθει.

Σκέπτεται νὰ παραιτηθῆ διὰ ν' ἀναλάβῃ εἰς ἄλλο νοσοκομεῖον πλατυτέραν δρᾶσιν, πλέον σύμφωνον μετὰ τὰ ἰδανικά της, ὅταν τὸ 1854 ἐκρήγνυται ὁ Κριμαϊκὸς Πόλεμος, ὁ ὁποῖος τῆς παρέχει τὴν εὐκαιρίαν, ἐλευθερα πλέον καὶ ἀπεριόριστα νὰ δείξῃ ὅλην τὴν θέλησιν, ἀξίαν καὶ δραστηριότητα, τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν τῆς ἀντοχὴν, τὸ πνεῦμα τῆς τῶν διοργανωτικῶν, τὰ εὐγενικὰ καὶ ἀνθρωπιστικὰ τῆς αἰσθήματα, ἐν γένει ὅλον τὸν σπάνιον συνδυασμὸν τῶν χαρακτηρισμάτων της.

Μετὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ Κριμαϊκοῦ Πολέμου εἰσερχόμεθα, ὅπως εἶπομεν ἀνωτέρω, εἰς τὴν δευτέραν περίοδον τοῦ βίου τῆς Florence Nightingale.

Ὁ Κριμαϊκὸς Πόλεμος, ὡς γνωστόν, ἐξερράγη μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ρωσίας, τὸ 1854. Ἡ Μεγάλη Βρεττανία καὶ ἡ Γαλλία συμμαχοῦν μετὰ τὴν Τουρκίαν, διὰ νὰ θέσουν φραγμὸν εἰς τὰς βλέψεις τὰς ὁποίας πάντοτε ἔτρεφεν ἡ Ρωσικὴ Αὐτοκρατορία ἐπὶ

τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἰσχυρὸς στρατὸς καὶ στόλος στέλλονται εἰς τὴν Κριμαίαν, μετὰ τὴν Σκούταρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Κατὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ πολέμου αὐτοῦ, πρώτην φοράν βλέπομεν τὸν σημαντικὸν ρόλον πού προορίζεται νὰ παίξῃ ὁ Τύπος· τὸ πρῶτον ἀποστέλλονται εἰδικοὶ ἀνταποκριταὶ τῶν ἐφημερίδων διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὰ στρατεύματα. Ὁ εἰδικὸς ἀνταποκριτὴς τῆς μεγάλης ἀγγλικῆς ἐφημερίδος *Times* τοῦ Λονδίνου, δι' ἀλληπαλλήλων καὶ δριμυτάτων ἄρθρων κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, καθιστῶν γνωστὰ εἰς τὸ κοινὸν τὰ χάλια τῆς υγιεινομικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Χαρακτηριστικὸν τῆς ἀγνοίας τῶν Ἀρχῶν περὶ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὐρίσκοντο αἱ ὑπηρεσίαι αὐταί, καὶ ἰδίως τὰ Νοσοκομεῖα, εἶναι τὸ ἔξῃς: «Ὅταν ὁ ἀνταποκριτὴς ἠρώτησε τὸν τότε Πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ποῖαι εἶναι αἱ ἀμεσώτεραι καὶ ἐπιτακτικώτεραι ἀνάγκαι τοῦ στρατεύματος, οὗτος ἀπήντησε: «Τίποτε ἀπολύτως δὲν χρειάζεται» καὶ ἐσύστησεν ἀπλῶς νὰ γίνῃ ἐκκλησις διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὅπως κτισθῆ Ἀγγλικὴ Ἐκκλησία εἰς τὸ Πέρα!

Ἴδου τί γράφει, παρ' ὅλας τὰς καθησυχαστικὰς δηλώσεις τοῦ Κου Πρεσβευτοῦ, ὁ ἀνταποκριτὴς: «Μετ' ἐκπλήξεως καὶ φρίκης θὰ πληροφορηθῆ τὸ κοινὸν ὅτι οὐδεμία φροντίς ἔχει ληφθῆ διὰ τὴν στοιχειώδη περίθαλψιν τῶν τραυματιῶν. Οὔτε ἰατροὶ ἀρκετοὶ ὑπάρχουν οὔτε νοσοκόμοι, οὔτε ἂν ἐσκέφθησαν οἱ ἀρμόδιοι ὅτι χρειάζονται μαλακὰ παλαιὰ πασιὰ διὰ τὰς ἀλλαγὰς τῶν τραυμάτων. [Αἱ ἀποστειρωμένα γάζαι βέβαια ἦσαν ἄγνωστοι αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, καὶ τὰ τραύματα ἐκαλύπτοντο μετὰ ξέφτια μαλακῶν ὑφασμάτων, *charpie* ξαντό.] Οἱ δυστυχησμένοι κάτοικοι τοῦ Σκούταρι, ἔγραφε, παρ' ὅλην τὴν πτωχείαν τους, προσφέρουν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὅλα τὰ παλαιὰ σινδόνια καὶ ἀποφόρια τους!...

»Καὶ ἐνῶ ἤδη ἀπὸ ἑξ μηνῶν σχεδιάζεται ἡ ἐκστρατεία αὐτή, οὐδεμία προπαρασκευὴ ἐγένετο πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ἀπλυστάτης χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως.

»Οἱ ἄνδρες μένουν κάποτε καὶ ἐπὶ ὀκτώ

ημέρας μετά την είσοδόν τους εις τὰ νοσοκομεία ἐγκαταλελειμμένοι, χωρὶς νὰ πλησιάσῃ κανεὶς ἰατρός διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ φάρμακὰ τῶν ἀποθνήσκουν κατόπιν μακρᾶς ἀγωνίας ἀπαρατήρητοι καὶ παραπεταμένοι, ἐνῶ οἱ δυστυχεῖς καταβάλλουν μέσα εἰς τὴν ἀγωνίαν τους ἀπεγνωσμένας προσπάθειαις διὰ ν' ἀκουσθοῦν, νὰ πλησιάσῃ κανεὶς νὰ τοὺς βοηθήσῃ, νὰ φωνάξουν τὸν ἰατρὸν ὅταν κατὰ τύχην κάμῃ κανένα γύρο μέσα εἰς τοὺς μολυσμένους θαλάμους. Ἡ συμπεριφορά μας πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τραυματίας μας εἶναι πράγματι ἐγκληματική, ἄξια μόνον ἀγρίων λαῶν τῆς Ἀφρικῆς.

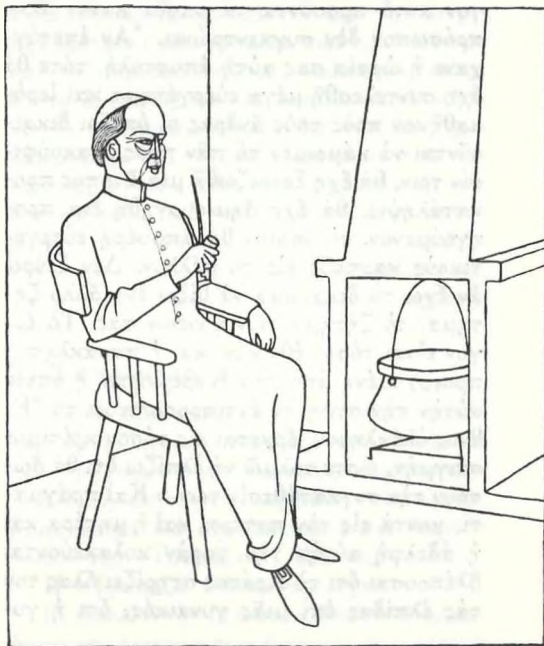
«Οἱ Γάλλοι εἶναι κατὰ πολὺ ἀνώτεροί μας. Αἱ ὑγειονομικαὶ τῶν ἐγκαταστάσεις εἶναι ἄρισται, ἔχουν πολὺ περισσοτέρους ἰατροὺς, καὶ προσφέρουν εἰς τὰ Νοσοκομεία πολυτίμους ὑπηρεσίας αἱ Ἀδελφαὶ τοῦ Ἑλέους, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπιστεύτως μεγάλος ἀριθμὸς ἠκολούθησε τὰ στρατεύματα. Αἱ ἀφωσιωμένα αὐτὰ γυναικῆς εἶναι καλὰ νοσοκόμοι.»

Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἄρθρα τοῦ Τύπου ἐπηρεάζουν σημαντικὰ τὴν κοινὴν γνώμην, φλογερὰ ἔκκλησις τῶν *Times* ἀποφέρει σεβαστὸν ποσὸν λιρῶν ὅπως χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν ἀσθενῶν καὶ τραυματιῶν, δημοσιεύεται τότε καὶ ἐπιστολὴ ἀποτελειομένη πρὸς τὸ κοινόν, μετὰ τὸ ἐρώτημα: «Διατί νὰ μὴ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς Ἀδελφὰς Νοσοκόμους; ἀναμφιβόλως ὑπάρχουν πολλαί, καὶ καλαὶ καὶ ἄξια Ἀγγλίδες, αἱ ὁποῖαι θὰ ἔσπευδον νὰ νοσηλεύσουν ἀσθενεῖς καὶ τραυματίας, ἂν ὑπῆρχε πρὸς τοῦτο ἡ δέουσα ὀργάνωσις καὶ ἐξησφαλίζετο εἰς αὐτάς ἡ ἀναγκαία προστασία.»

Ἵπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἦτο τότε στενός, προσωπικὸς φίλος τῆς Florence Nightingale, ὁ Sidney Herbert, ἄνθρωπος μετὰ διάνοιαν εὐρείαν, θέλησιν καὶ ἐπιβολήν, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδίετασε ν' ἀσπασθῆ τὴν τὸ πρῶτον ριφθεῖσαν ἰδέαν περὶ ἀποστολῆς γυναικῶν νοσοκόμων εἰς τὸ στράτευμα, καὶ ν' ἀναλάβῃ ὅλην τὴν πρωτοβουλίαν τῆς πραγματοποιήσεώς της. Συνεννοεῖται ἀμέσως μετὰ τὴν Florence

Nightingale, εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ὁποίας ἡ ἔκκλησις τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῶν *Times* εἶχε ξυπνήσει ἐλπίδας, τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ὁποίων ἀπὸ δέκα ἐτῶν ὠνειρεύετο· καὶ ἡ φιλικὴ συνεννόησις καὶ ἀρμονικὴ συνεργασία τῶν δύο ἐπιφέρει κεραυνοβόλα ἀποτελέσματα. Ἡ ἔκκλησις εἶχε δημοσιευθῆ τὴν 14ην Ὀκτωβρίου, καὶ τὴν 21ην τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡ Florence Nightingale ἔφρευεν ἀπὸ τὸ Λονδῖνον διὰ νὰ ἐπιβιβασθῆ εἰς τὴν Μασσαλίαν διὰ τὴν Ἀνατολήν.

«Θὰ ἐδιαβάσατε εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἔγραφεν ὁ Ἵπουργὸς εἰς τὴν φίλην του, τὰ χάλια τῶν Νοσοκομείων μας. Ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν ἱματισμοῦ καὶ νοσοκομικοῦ ὑλικοῦ, ἐλπίζω ὅτι, συνεπεῖα τῶν ἐντόνων μου προσπαθειῶν καὶ διαταγῶν, τὸ κακὸν θὰ ἔγῃ ἤδη θεραπευθῆ. Ἀλλὰ προέχει ἀκόμη τὸ ζήτημα τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ τόσο ἐλλιποῦς, σχεδὸν ἀνυπάρχου, δεδομένου ὅτι μόνον ἄνδρες νοσοκόμοι ὑπηρετοῦν εἰς τὰ Νοσοκομεία. Γνωρίζετε τὰς προκαταλήψεις, γνωρίζετε τίς βα-

Ἐξάγει τὴν εὐεργετικὴν, ἠθικὴν ἀτμοσφαιρὰν τῆς συμβιώσεως μετὰ τὸν θαυμάσιον Ιερέα Fiedler.

θιά ριζωμένες στενές αντίληψεις. Δεν τολμῶ νὰ σᾶς προτείνω νὰ ἀναλάβετε σεῖς τὸ ἔργον αὐτό, μὰ τὸ ξεύρετε ὅτι μέσα εἰς ὅλην τὴν Ἀγγλίαν μόνον ἓνας ἄνθρωπος ὑπάρχει πού θὰ μπορούσε νὰ ὀργανώσῃ, νὰ διευθύνῃ, νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἓνα τόσο τεράστιον ἔργον. Ἐχω πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ μεγέθους τῆς θυσίας πού σᾶς ζητῶ, λόγῳ τοῦ σχεδόν ἀνυπερβλήτου τῶν δυσχερειῶν. Καὶ κατὰ πρῶτον λόγον ἡ δυσκολία νὰ εὐρετε γυναῖκες νὰ θέλουν καὶ νὰ μπορούν νὰ σᾶς βοηθήσουν, διότι ἀπαιτοῦνται ὄχι μόνον προθυμία καὶ γνώσεις, ἀλλὰ καὶ μεγάλη ἐνεργητικότης, θάρρος, καὶ αὐταπάρνησις. Ἐπειτα ἡ δυσκολία νὰ τὰς διευθύνετε, νὰ τοὺς ἐπιβληθῆτε, νὰ κατορθώσετε νὰ ἐργάζωνται τακτικά καὶ συστηματικά. Καὶ πρὸ πάντων, ὅπερ καὶ τὸ δυσκολώτερον, νὰ ἐπιτύχετε ἁρμονικὴν συνεννόησιν καὶ ὁμαλὴν συνεργασίαν μετὰ τὰς στρατιωτικὰς καὶ ὑγειονομικὰς Ἀρχὰς ἐκεῖ ἔξω. Τὰ ἰδικὰ σὰς ἀτομικὰ προτερήματα, αἱ γνώσεις καὶ τὰ διοικητικὰ σὰς χαρίσματα, ὡς καὶ ἡ κοινωνικὴ σὰς θέσις, εἶναι διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ προσόντα τὰ ὁποῖα κανέν ἄλλο πρόσωπον δὲν συγκεντρώνει. Ἄν ἐπετύγχανε ἡ ὠραία σὰς αὐτὴ ἀποστολή, τότε θὰ ἔχη συντελεσθῆ μέγα εὐεργέτημα καὶ ἱερὸν καθήκον πρὸς τοὺς ἄνδρας οἱ ὁποῖοι δικαιούνται νὰ κάμωμεν τὸ πᾶν πρὸς ἀνακούφισίν των, θὰ ἔχη ξεριζωθῆ μία ἄτοπος προκατάληψις, θὰ ἔχη δημιουργηθῆ ἓνα προηγούμενον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποφέρῃ εὐεργετικούς καρπούς εἰς τὸ μέλλον. Δεν ξεύρω ἂν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ θίξω ἓνα ἄλλο ζήτημα, τὸ ζήτημα τῶν γονέων σὰς. Τὸ ἔργον εἶναι τόσο ἐθνικόν, καὶ ἡ παράκλησις, προερχομένη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὁποῖα αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀντιπροσωπεύει τὸ Ἔθνος ὀλοκλήρου, ἔρχεται εἰς τόσον κρίσιμον στιγμὴν, ὥστε τολμῶ νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ δώσουν τὴν συγκατάθεσίν των.» Καὶ πράγματι, κοντὰ εἰς τὸν πατέρα, καὶ ἡ μητέρα καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτὴν τὴν φορὰν κολακεύονται βλέπουσαι ὅτι τὸ Κράτος στηρίζει ὅλας του τὰς ἐλπίδας ἐπὶ μιᾶς γυναικός, ὅτι ἡ γυ-

ναῖκα αὐτὴ εἶναι ἡ Florence, καὶ δὲν φέρουν οὐδεμίαν ἀντίρρησιν. Ἐξουσιοδοτεῖται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ρυθμίσῃ ἐπὶ τόπου τὰ πάντα ἐν συνεννοήσει μετὰ τὸν ἀρχηγὸν τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Σκώταρι, εἰς τὸν ὁποῖον πάλιν πέμπονται ὁδηγίαι περὶ στενῆς συνεργασίας μετὰ τὴν ἀρχηγὸν τοῦ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, καὶ φρονεῖ ἡ Κυβέρνησις ὅτι θὰ διεξαχθῆ ἡ ὑπηρεσία ὁμαλῶς. Ἡ Florence Nightingale ὅμως δὲν ἔ' ἀργήσῃ ν' ἀπολαύσῃ τὰ θέλητρα τῆς συνεργασίας μετὰ τὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας!

Προστίθενται αἱ δυσκολίαι πρὸς ἐξεύρεσιν ὁπωσδήποτε ἁρμοδίων προσώπων, διὰ νὰ ἀποτελέσουν κατάλληλον Σῶμα Ἀδελφῶν. Ἀποστέλλονται ἀντιπρόσωποι εἰς ὅλα τὰ νοσοκομεῖα τῶν διαφόρων συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου· οὔτε εἰς ποιὸν οὔτε εἰς ποσὸν τὰ ἀποτελέσματα ἀποβαίνουν ἱκανοποιητικά. Ἐπὶ τέλος συγκεντρώνονται τριάντα ὀκτὼ γυναῖκες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς θέσιν νὰ προσφέρουν ὑπηρεσίας, καὶ πού ὑπόσχονται ἀπόλυτον πειθαρχίαν πρὸς τὴν Ἀρχηγόν των. Καὶ ἐδῶ ἡ Florence Nightingale πολὺ γρήγορα θὰ δοκιμάσῃ πικρὰς ἀπογοητεύσεις. Ὅλοι θαυμάζουν τὴν ἡσυχίαν καὶ ψυχραιμίαν τῆς μέσα εἰς τὸ χάος τῶν δυσκολιῶν, τὸν στρόβιλον τῶν προετοιμασιῶν διὰ τὴν ἀναχώρησιν.

Τὴν συνοδεύουν εὐχαὶ συγγενῶν καὶ φίλων, τοῦ Ἐθνους ὀλοκλήρου καὶ μία συγκινητικὴ ἐπιστολὴ ἐκείνου, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀγάπην εἶχε κάποτε ἀπορρίψει διὰ νὰ εἶναι ἐλευθέρᾳ ν' ἀκολουθήσῃ ἓνα πλατύτερον προορισμόν, καὶ ὁ ὁποῖος τῆς γράφει: «Εἶμαι εὐτυχῆς ἀκούων ὅτι φεύγεις διὰ τὴν Ἀνατολήν, εὐτυχῆς διὰ τὸ καλὸ πού θὰ κάμῃς ἐκεῖ κάτω, διὰ τὴν εὐτυχίαν πού θὰ δώσῃς σὲ ἄλλους, ἀφοῦ δὲν μπόρεσες νὰ μοῦ τὴν δώσῃς ἐμένα. Ἐλπίζω ὅτι καὶ σὺ θὰ αἰσθανθῆς ἀνακούφισιν εἰς τὸ ἔργον σου αὐτό. Ὁ Θεὸς μαζί σου, καλὴ μου φίλη, μαζί σου ὅπου καὶ νὰ εὐρίσκεισαι!»

(Συνεχίζεται)